

Olasz Ország.

A' Nápolyi Király és Királyné, Apr. 26-kán érkeztek vissza Nápoly Városába. Ki mondhatatlan öröme volt a' Népnak. Temérdek sokaság jött ki eleikbe a' Város felé közelgető Felségeknek; 's örvendő kiáltások között kísérté bé a' Városba, mellyben 3 győzedelmi kapuk voltak a' Kir. lakó helyig fel-állítva.

A' Frantzia Király' Nénnyei, Apr. 16 dikán jutottak el Romába. Kardinál Bernis, ki ment eleikbe, a' mostani Frantzia Tisztartóval, Bernárd Urral együtt, 's a' maga szállására vezette.

Frantzia Ország.

Allandó fog-e' lenni, ezen Országnak újjonnan rakott Polgári Alkotvánnya?

Ez, eggy' olyan kérdés, mellynek meg-fejtését annál inkább kívánná tudni minden, valaki tsak nem éppen vakondoki életet akar élni a' Világon; mivel már a' jövő Juliusnak 14-dikével véget szándékozik vetni maga lételének, 's egyszer-smind a' Konstitúció' készítésének is a' mostani Nemzet Gyűlése — úgy hogy, az utánna következő Gyűlés, nem fog osztán többé Státus' alkotó (constituens); hanem tsupán törvény-hozó Test lenni. — De olyan kérdés is ám ez, a' mellyre kétség kívül maga Mirabó sem tudott volna, életének utolsó szempillantásaiban is kerekén felelni. — Miért legyen oly bajos, egyenes feleletet adni a' fel tett kérdésre, könnyű leszén kinek kinek meg ítélni, azon hallatlan Történeteknek figyelmetes meg olvasásából, mellyek Apr. 8. 18. 19. és 20-dik napjain estenek Párisban:

Az új polgári alkotványnak leg buzgóbb támogatói — a' Párisi kufár aszonyok (kofák) igen

Béts.

Ő Felsége kegyelmessen meg engedte, hogy a' töretlen kölest, hajdinát (tatárkát), és ledneket (bükkönt) is, minden vám, 's harminztad nélkül leheessen, Magyar, Német, és Gallitziai Tartományokban, egyikből a' másikba áthalhordani.

Az ésszel 's erővel együtt járó bátorság, sok veszedelmeknek vólt már el-háritója. — Új példáját adta ennek mostanában, egy, vadra termett erős izmos *Franciskánus Fráter*, Béts Városához nem messzire. Kódúlni vólt t. i. a' Fráter, 's a' mint ballagott vólna már vissza nagy rakottan a' Klastromba: el-állya véletlen az útját egy nagy Zsivány, 's kéri nyers-nyakassan a' tarisznyáját; és hogy annál hamarébb izéllját érhesse, neki szegez egy nálla lévő pisztolyt a' Fráter mellvének. Eleget reménykedett a' szegény Fráter, 's lelkére támasztotta a' Zsiványnak, hogy akarmit mondjon ő majd a' Klastromban, senki sem fog annak hitelt adni; de haszontalan vólt minden esdeklése. Tsak arra kérte tehát már végre a' Gonosztévőt, hogy az erőszaknak hagyná valamelly jelenségét az ő ruháján, a' mellynek szemlélése által, meg lehetne győzni nékie az egész Klastromot, azon veszedelemnek nagy, és bizonyos vóltáról, mellyben forgottnak lenni mondándja magát. Erre reá állott a' Tolvaj, 's ostoba fővel még abban is meg egyyezett, hogy a' Fráter palástját kössék fel egy élő fára, 's majd reá fogja arra löni a' pisztolyt. Megesvén a' lövés, torkon kapja a' derék tenyeres talpas Fráter a' Zsiványt; földre teríti, 's le óldván derekáról a' kötelet, lelkeffen meg kötözi, és a' puska-szóra oda futott embereknek által adta.

N n

Olasz

*) igen mérgelődtek volt azért, hogy a' mióltától fogva polgári hitet tettek le a' Plebánusok, nem a' magok rendes Templomaikba járnak a' leány-gyermekeket nevelő Apátság; hanem olyanokba, melyekben meg nem esküdt Papok szolgálatnak misét. Fogták azért magokat, Apr. 8-dikán az említett Kofák, 's vesszőket vévén kezekbe, meg lesték az isteni tiszteletre menő Apátságokat, és közönséges helyen suprálni kezdték. Más része pedig a' Kofa-Seregnek, még a' Klástromokba is bé vette magát, 's fenyítő házakká változtatta azokat. Ezen rendeletlenség, mind addig tartott, míg nemzeti Testörzök nem érkeztek elégedendő számmal. — Hirével esvén ezen dolog a' Királynak, következő foglalatú Írást botsáttatott, belső Ministere által a' Párisi Kerület Kormányfőjéhez :

N n 2

„A'

*) Nagyon meg járta az ilyen Kofákkal; Landgráf Fürstenberg, ki a' Császári Koronázásról való Jelentéssel küldetett volt Londonba. A' mint t. i. meg állapodott volna vissza-jövet Párisban, csak ott terem egyszer véletlen egy tsomó Kofaság a' szállásánál, 's bé jelenteti magát, hogy a' Landgráfnak nemzeti kokárdával kíván kedveskedni. A' Landgráf felelete, nem tettezek szerént esett a' Dámáknak; azért is nem vártak többé engedelmet a' bé-botsáttatásra, hanem vettek magoknak, 's arra büntették a' Landgráfot, hogy mivel szabad feje személyekkel nem úgy bánt, a' mint illetet volna; már most tsókollya őket mind rendre. — Mit volt mit tenni a' Landgráfnak egyebet, hanem hogy a' nagyobb rossz helyett, a' kisebbet választotta; ámbár ez, egész salivatorium vétel gyanánt volt a' Landgráfnak; mert még Bétsbe érkezése után is köpdösött.

„A' Király, felette nagy meg illetődéssel értette, azon Személyeken el követett vakmerőségeket, kiknek általmókúl leletett volna Némek, 's állapotjok. Az erkölcsök, és a' törvények egyformán meg sértődnek, az efféle erőszakoskodások által; és ha ezen vétkes zabolátlanságnak eleje nem vétetik; ha továbbra sem szűnnek meg hasonló dolgok történni, a' fő Városban, a' Király', 's a' Nemzet-Gyűlése' szemei előtt: nem lehet Izabadsággal, és bátorsággal dítsekedni; és a' Konstitutzio' löha is ingadoztatlan lábra nem áll. Magának a' Konstitutziónak, 's a' jó rendnek nevében, és az igazgatásnak betsületéért bízza tehát a' Király az Urakra, hogy minden alkalmas utat 's módot kövessenek el haladéknélkül, ezen gonófságok' szerzőiknek ki-keresésére, 's meg büntetésére; de midőn a' törvényes keménységgel való élest javallja ő Felsége, ezen rendeletlenségeknek meg gátolása végett az Uraknak: ugyan akkor még inkább óhajtja, hogy a' józan okosság' ereje által uralkodtassák a' türelemnek (*tolerantia*), 's maga - mérséklésnek lelkét; melly a' meg világosodott, 's szabad Emberekhez illik, és a' melly egy leg szebb gyümöltse tartozik lenni a' mi Konstitutziónknak.“

Mínekelőtte még vette volna a' Király' Irását a' Kormányfűk: közönségessé tette már egy olly rendelését, mellyben a' Templomok előtt való őszve tsoportozást tilalmazta, 's a' nemzeti Testőrzők' Kormányozóiknak különösen szivekre kötötte, hogy minden efféle rendeletlenségeknek eleit igyekezzenek venni. — Tsak hamar annakutánna meg jelentette minden Apátzáknak, a' kik közönséges oskolákat tartanak, hogy a' polgári hitet tennék le; mellyet azok meg is tselekedtek. — De nem tellyesítették bezzeg a' Kofák, 's több hozzájuk hasonló Tzimborássaik, a' mire intettek vólt a' fenn említett rendelés által — miútt
a'

a' következendökből világosan meg tettük: Az el törölt *Teatinusok* Templomát árendába adta volt a' Tanács, egy Társaságnak. Ez a' Társaság, fő, 's tehetös Dámákból állott leg inkább, kiknek is a' polgári hitet le tett Papokhoz telylyességgel nem fült a' lelkek; 's arra nézve meg nem esküdt Papok által akartak magoknak misét szolgáltatni, a' fenn meg nevezett Templomban. Ugy volt el végezve, hogy Apr. 17-dikén nyitatták fel a' Templom. Hírekkel esett azonban már ez előre a' Kofáknak, azért is jókor reggel körül volt már véve, garázdálkodó Asszonyokkal és Férfiakkal a' Templom; ennek ajtaja felett pedig egy tömő vessző szemléltetett, illy irással: *Ahitatos Lelkek' orvossága*. Egy emberséges Ember, le vette ezen botránkoztató jegyet; de alig hitte, hogy ismét vissza helyhethesse, mivel hogy mindenfelől agyarkodtak reá, 's keményen fenyegették. Ezentúl meg jelent maga a' Polgármester, 's minekutánna hathatóssan elejbe adta volna a' gyűlevész Népnek, mennyire ellenkezzék az ő iselékedete, az igaz hazai szeretettel, és türelemmel, 's melly büntetésre méltó legyen az le vetette a' Templom' ajtaja felül a' tömő vesszőt, irásostól együtt; de alig távozott el, hogy újra mást szegeztek fel, még pedig illy szentelen. és a' Törvények 's Elöljárók eránt való tiszteletlenséget bizonyító irással: *A' Polgármester által le vetetett, de a' Nép' parantsolatjára ismét fel szegeztetett*. Továbbat Nemzeti Testörzők érkeztek, kik miá nem tehetett ugyan semmit a' Nép; olly tűzben volt mindazáltal, hogy nem íteltetett tanácsosnak, a' Templomnak felnyitása *).

Ugyan

*) Ezen Templom eránt lett meg határozását a' Párisi Kormányfőnek, tanácskozása' tárgyá.

Ugyan ezen napon, a' Kir. Udvarnál is nagy zendülés esett, éppen a' mint Misére ment volna a' Király; még pedig főképpen a' Nemzeti Test-
őrzök' részéről. Nagy meg illetődéssel tapasztal-
ták

gyádúl vette a' Nemzet Gyűlése Apr. 17-dikén. Biauzat Úr azt kívánta, hogy az említett határozás adassék által vizsgálás végett, a' polgári alkotványra ügyelő Deputátciónak; André Úr ellenben, egytaltalában helybe akarta azt hagyni. Hosszas vetélkedésre szolgáltatott ezen tárgy alkalmatosságot. Az egész Gyűlés meg egyezett ugyan abban, hogy az igaz türelemmel 's szabadsággal egyező dolog volna, meg engedni az isteni szolgálat tételt a' polgári hitet le nem tett Papoknak; és hogy a' mely Hivck, az ilyen egyházi Szolgák által tejendő isteni szolgálaton óhajtandának inkább jelen lenni, mint máson, semmiképpen nem kellene kívánságokat szegni. — Tsupán ezen kérdésről volt a' versengés: Ha vallyon a' polgári hitet le nem tett Papok, tehetnek e' különös Templomokban közönséges isteni szolgálatot? Sieyes Apátúr, ki a' Kormányfűeknek is Tagja, így szólott: „Ha a' meg esküdt 's meg nem esküdt Papoknak, egy formán meg engedődik ugyan azon Templomban, az isteni szolgálat - tétel: ez, mindúntalan újjabb botránkozásnak köve lessz a' Nép előtt; a' meg nem esküdt Papokat pedig, tsak titkon való i s t e n i szolgálat tételre kényszeríteni türetlenség (intolerantia) lenne, 's a' Fanatismusnak nevelője. Az esküdni nem akaró Papok ditsekednének majd vele, ha üldözést fognának szenvedni, 's még inkább nevelkedne követőiknek száma.“ 's a' t. Végre tsak ugyan a' Biauzat Úr' feltétele állíttatott meg.

ták t. i. ezek már darab időtől fogva, hogy a' polgári hitet le nem tett Papok, sokkal nagyobb tekintetben vagynak az Udvarnál, mint a' meg esküttek. Az kivált igen szembe tűnt, hogy a' Király, el bocsátotta a' maga előbbeni gyóntató Attyát, a' ki le tette vólt a' polgári hitet, 's annakutánna mind tsak olyanoknak kezdett gyónni, a' kik meg nem esküdtek, 's olyanok szolgálatának jobbára Misét is előtte. — Annak hallására még inkább neki buzdúlt a' Nép, hogy a' Király *Szent Klud (St. Cloud)* nevezetű mulató helyébe szándékozott más nap indulni. Lärmás sokaság vette tehát körül, 18-dikon a' K. Palotát. Már a' Király fel is ült, délelőtti 11 óra tájban a' hintájába, a' midőn fenyegetődzéssel adta értesésre a' Nép az Udv. Tselédeknek, hogy a' Királynak tellyességgel nem lehetne el menni. Reménység vólt azonban erántta, hogy majd a' Nemzeti Testörzők szabad el menetelt fognak eszközteni ő Felségének. — El is állottak azok minden helyeket, mellyeken keresztül lett vólna a' menetel, 's körül vették a' Kir. Hintót; de magok is a' Néppel tartottak, 's nyilván meg mondták, hogy a' Királynak *Párisban* kellene ez úttal maradni. Polgármester *Bailly*, és Gen. *Fayette* Urak, meg jelentek ugyan, a' Király' kívánságának eszközzésére; el futották a' Nemzeti Testörzőknek minden sorait; fel olvastatták nékiek a' Végzést, mellynél fogva távol lehet a' Király, húsz mértföldnyire a' törvény-hozó Testtől; 's eleikbe terjesztették, hogy kötelelességek nékiek, a' Törvény' tellyesedésére vigyázni: de minden iparkodásaikkal is semmire sem mehettek. Minden kérésekre 's intésekre tsak a' vólt a' felelet, hogy „a' Királynak nem lehet olly kétséges környüállásokban oda hagyni a' Várost; hanem a' maga *Frantziái* között kell maradni, kik készek érette utólsó tsepp véreket ki ontani; annak az in-

inségnek akarják ök eleit venni, mellyet a' hitetlenség igyekezik eszközleni; és reménylik, hogy ö Felsége mindenkorí Pártfogója lessz a' Revoluziónak. — Fayette Úr, azzal is ijeltette a' Granatérosokat, hogy ha nem engedelmeskednek néki, le fogja tenni a' maga hivatalát; melly szavaira a' Gener. Úrnak, ezt kiáltotta egy Granatéros: „Régen kellett volna már azt tselekedni az Úrnak.“ — A' Király, maga is szólította a' fokaságot, 's tsudálkozását jelentette azon, hogy néki, mint *Frantzia Polgárnak*, nem szabad maga mulató Kastélyába utazni. „Felséged Személyéért felele egy Granatéros, jót állunk mi a' több 83 Osztályoknak, 's Felségedet, mint szemünk' fényét, úgy óltalmazzuk; míg a' maga, és a' mi Ellenségeinktől lessz körül vétetve.“ — Végre vissza tért Bailly Úr, Gen Fayetteel együtt a' Királyhoz, 's fel fedezte nagy tisztelettel előtte, hogy általan fogva nem lehetne más gondolatokra bírni a' fokaságot; kérte egyfzersmind ö Felségét, a' *Párisi Kormányfzéknek* hagyásából 's nevében, hogy halasztaná el-indulását; mellyet meg is tselekedett. Délutánni egygy óra vólt, hogy ki szállott a' hintajából; 's Ellyen a' Király kiáltozások között vissza tért a' maga Palotájába. — Mihelyt híret vitték a' *Párisi Kerület* Kormányfzékének, hogy a' Király, le tett a' Sz. Kludba való menetelről, leg ottan arra határozták magokat, hogy *Páris Városa* mind a' 48 Szakasszainak főfő Embereit egygyüve hívják, 's ezen két kérdéseket terjesszék eleikbe: „Hu vallyon kérni kell e' a' Királyt, hogy Sz. Kludba utazzon el; avagy pedig meg kelleffek néki köszönni, hogy a' Népnek kívánsága szerént, a' fő Város' kebelében maradt.“ — Abban is meg egyyezett a' Kormányfzék, hogy a' Királynak egygy Irást nyújtasson bé, mellyben kérje ö Felségét, hogy a' polgári hitet le nem tett Papokat, és a' Konstit-

tutzió' Ellességeit botsással el magától; adja tudtára ő Felsége a' külső Nemzeteknek, hogy az Országában történt ditső Revolutziót önnön maga helyben hagyta, és már most egy szabad Népnek Királya; hirdette meg a' maga Népének is, hogy saját Fels. Személye mellé, a' szabadságnak leg buzgóbb gyámolítóit választotta ki. — Ezen Irás, még az nap estve által adatott a' Királynak.

Más nap, meg jelent a' Király személyesen a' Nemzet Gyűlésében, 's egy igen fontos Beszédet tartott, melyben hathatósan eleibe terjesztette a' Gyűlésnek, mennyire szükséges legyen azt meg mutatni a' Nemzetnek, hogy ő Felsége *szabad*; mivelhogy ettől függ a' Gyűlés' végzéseinek ő Felsége által lett helyben-hagyattásoknak ereje; 's ugyan ezen nyomos okból, megmarad azon szándéka mellett, hogy *Sz. Klubba* el utazzon.

Illy vallást is tett a' Király, ezen Beszédében: „*En, reá állottam a' Konstitutióra, melynek egy részét teszi a' Papságnak polgári el-intézése; 's annak fenn-tartására meg esküdtem, és ezen fenn-tartásra, minden hatalmamat reá is fogom fordítani.*“

A' Gyűlésnek Elöljárója, szépen felelt a' Király Beszédére, 's mind a' Gyűlésnek, mind a' Népnek nagy tiszteletét, és indulatját tette a' Király eránt nyilván valóvá. — Világosan nem mondta ki, hogy botsással el magától a' Konstitutió' Ellenségét; de más hangzású mézes kifejezései ugyan csak oda mentek ki. — Ezen feletnek végződését, *éllyen a' Király* kiáltások váltották fel. Ekkor fel kelt a' Király, ülő helyéről, 's el távozott a' Gyűléstől. Az Elölülő, el ment vele kísérőbe.

A'

A' *Párisi* Tanács, hasonló foglalatú Írást nyújtatott bé Apr. 20-dikán a' Királynak, mint a' minémű volt a' Kormányfőké. — Erre a' Király nagyon érzékenyen felelt. Válasszának oda ment ki az értelme: hogy ő a' Konstitutiót, változtatlanul fenn akarja tartani, 's meg hagyta a' Tanácsnak, hogy az ő Felsége' gondolatiról tegye bizonyossá a' Népet.

Azonban, Apr. 22-dikén is nagy zűdülésben volt még a' Nép; és a' Király nem utazott volt még el akkor Sz. Kludba.

A' *Styriai* Rendek, öfzve gyűltek ő Felsége' engedelmeből Apr. 26-dikán Grätz Városába; 's ülést tartván az ott lévő Tartomány Házában, 12 Nemes Személyeket választottak a' régi szokás szerént, kiknek neveiket, a' reájok mentt voksokkal együtt meg küldötték ő Felségének, hogy azok közzül rendelne egyget, Tartomány' Kapitányává.

Nevezetes Történet.

Dameron Erőebet nevezetű *Frantzia* Szűzet, el isábított volt egy *Osby Tamás* nevű *Anglus* Gavallér azzal az ígérettel, hogy tsak engedjen szerelmének, bizonynyal el fogja venni Feleségül. Azonban, minekutánna kedvét töltötte volna vele darab ideig, fel kerekedett egyszer, 's vissza utazott *Londonba*. A' Leány, fogta magát nagy meg háborodásában, 's utánna ment. Meg értvén *Osby*, el hagyott *Frantzia* Szeretőjének *Londonba* lett érkezését, tüstént oda hagyta *London* Városát. — Midőn e' szerént látta volna a' szegény *Dameron Erőebet*, hogy bizony nem bosszúlhatja meg *Osbyt* magától: ment az akkori Leány-Királylyához *Angliának*, ama' nevezetes *Erőebet* hez;

's

's eleibe terjesztvén ügyét, kért tőle segedelmet. A' Király-Affzony, azt kérdi tőle: „Hát ha Osbytsak ugyan nem fogná magát red' venni a' házaflágra, melyre ötet tellyességgel nem kényszeríthetnék a' Törvények, mi tevő akarna lenni azon esetre? — Ezen kérdés, igen nagy tűzbe hozta Dameron Ersébetet, 's következő feleletet adott, szerfelettvaló meg-indulásában a' Király-Affzonynak: „Ha a' történik, úgymond, férjfi-ruhába öltözöm; gyilkosa leszek Osbynak, ha már felesége nem lehetek; 's hitetlenségeért a' pokol' kapujáig fogom kergetni.“ Ekkor, illy kérdést támaszt eleibe a' Király-Affzony, D. Ersébetnek: „Azt hiszi tehát maga, hogy egy Leánynak betsületebéli vesztése oly nagy dolog volna, hogy azért, tsupán a' vesztesség' okának meg-ölése lehet elégedendő bosszúdállás — ha ez igaz volna, egy Polgár - Leányra nézve — mitsoda elégtételnek lehetne osztán majd helye, egy Leány-Királyra nézve?“ — „Felséges Király-Affzony! (felele Dameron Ersébet) midőn az Isten előtt való számadásról, 's az Emberek előtt való betsületünkről vagyon szó: ezen tekintetekben mindnyájan egyenlők vagyunk.“ Erre, azt mondja a' Királyné: „De ha oda van egyszer a' betsület, tsak ugyan nints mód többé, annak vissza-nyerésében.“ — „Ha meg van is már, az a' szerentsétlenségem, felele Dameron Ersébet, hogy Szűz többé nem lehetek: leg'alább Ersébet vagyok még én mindég.“ — Erthetett ebből a' Király-Affzony *) — de értett is; mert így szóllott Dameron Ersébethez: „Meg érdemli Maga, szép elméjéért, hogy dolgán, a' miiben lehet, segítettsek.“ Szóllott is néhány Birákkal, de azok, helytelennek ítélték a'

*) Azt adta t. i. szép móddal értésére Ersébet Király - Affzonnak, hogy: Van ő olyan Szűz, mint a' Király - Affzony!

a' *Dameron Ersebet*' kívánságát. Végre, magához hívatta a' Király - Asszony, az *Osby*' Annyát, 's eleibe állítván nékie *Dameron Ersebetet*, olly fogamatossan lelkére beszélt, hogy az, egészen meg egyezett, a' maga Fiának, *Dameron Ersebettel* való öfzve - kelésébe. Itt is mindjárt *Skótziába* a' Fiához; de ez, a' Levél östelekor halálos nyavalyában feküdt vólt, 's meg is holt néhány napok múlva. Annyit még is tselekedett a' Király - Asszony, *Dameron Ersebet*' vizsgálталására, hogy az *Osby*' jószágából, 1500 font sterling esztendei fizetést rendeltetett nékie.

Tudomnáyi Jelentés.

Kolozvárott, következő tzi mü Munkátska jött mostanság világ eleibe;

Az Erdélyi Kéz - Írásban lévő Történet - Írók ki - adására fel - állítandó Társaságnak Rajzolatlyta. A' három Nemzetbeli Méltóságos Fő Rendek - hez.

Ezen Munkátskájában, arra ferkenti a' tudós Szerző, nagy érdemü *Aranka György* Úr, elsőben is egy szívre - ható Beszéddel, *Erdélynek* Mélt. Fő fő Rendjeit, hogy a' kiknek tettezni fog, állyanak Társaságba, a' még Kéz - Írásban lévő *Erdélyi Történet - Íróknak*, magok költségén való öfzve - keres tetések, el - készítettetések, 's következő tzi mü alatt lejendő ki - nyomtattatások végett: *Az Erdélyi Történet - Írók*, még eddig *Kéz - Írásban lévő Írásaiknak Gyűjteménnyé*, vagy *Bibliothekája*. — Maga a' Társaság' Rajzo latja így következik:

„Az *Erdélyi Kéz - Írásban lévő Történet - Írók* ki - adásokra fel - állítandó Társaság' érdemes Tagjai kétt ség kívül meg fogják esmérni, hogy arra a' tzi élr a leg elsőben is általok bizonyos hazafiúi,

és szabad akaratbéli Aldozatotskának kelletvén lenni: szükséges, és illendő dolog, hogy ez

magokra nézve

- a) betses Neveknek betsületére szolgállyon;
- b) abból valami hasznót vegyenek;
- c) minél kevesebb terhekkal legyen;
- a' fel-ajánlandó summára nézve*
- d) hogy az elégséges, és
- e) bizonyos legyen;
- a' ki-adandó munkára nézve pedig*
- f) hogy olyan jó, és szép legyen, hogy mind a' Társaságnak, mind édes Hazáknak hasznára és tisztességére szolgállyon.

Mind ezeket, a' Nemes Társaság annak idejében böltsen meg fogja határozni; addig is pedig az én tsekély vélekedésem fzerént talám ezekre lehetne figyelmezni:

1.) Hogy a' ki adandó Munkának első Darabjába leg elől a' Ns Társaság' Tagjainak Nevei belé nyomtattatnának, és közönségeslé tétetnének. 2.) Hogy a' Társaság' minden Tagjainak, külön külön a' munkából, a' mint ki jönnek egymásután annak darabjai, és így egy egész *Exemplár* ingyen adattassék. 3.) Hogy ha kinek a' Tagok közül tétizeni fog, és körülállásai meg engedik: tehát most elsőben tegye le a' Társaságtól meg állítandó summát egészen; ellenben ha kiknek a' nem tettzenék, vagy azt egyszerűbe terhekre lenni gondolnák, ezekre illő, hogy méltó tekintet legyen; és most előre a' summának csak egy részét, úgymint 10 aranyat tegyenek le; a' többit ezután elzítendőnként tiz, tiz aranyonként. Mert 4.) hogy a' Ns Társaságtól közre tejendő summa elégséges legyen, a' munkának mind el kezdésére, úgymint a' készülletekre; mind folytatására, úgymint névezetellen a' nyomtatás' költségére nézve, a' Mélt. Fő Ben-

dek

dek bõltsen meg ítélhetik, hogy nevezetes summa nélkül ehez a' nagy munkához hozzá fogni nem is lehet. Tsekély vélekedésem szerént így gondolnám: hogy ha a' Tagok ötvenen fellyül lennének, tehát egytől egytől elég volna harminzt harminzt arany; ha pedig ötvenen alól lejédenek, leg alább ötven ötven aranyat kellene egynek le tenni. Mert, a' mint fel lehet tenni, a' Munka egész Levél formájában egynehány ú. m. 9—10 Darabokra rá menvén, ezeknek meg szerzésére, némellyikének le iratására is, de mindekének kivált nyomtatás alá való készítésére, meg vizsgálására: és ha mik benne vagy Vallás, vagy a' F. Uralkodó Ház, vagy a' Haza, vagy valamellyik Nemzet, vagy valamelly Familia, vagy személlyes Ember ellen is illetlenül volna írva, annak, a' nélkül, hogy az írásban magában valami bántás, a' mint nevezik *herelés* lenne, alájok tejendõ helyes Jegyzésekkel való meg világosítására, és igazítására, igen sok költség fog kívántatni; annál több pedig a' nyomtatásra; mivel csak egy Darabnak ki nyomtatására, kivált ha szép és tsinos lészén, a' mint lennie kell, sok ezerek kívántatnak meg. Mint ezt a' Ns Társaság színe előtt egy Darabról, melly p. o. 200 árkusból áll, könnyen fel lehet vetni. Mivel azért 5.) a' költség bizonyos: a' dolog' természete hozza magával, hogy a' *fundus is bizonyos legyen*. Azokra nézve azért, a' kiknek úgy tettzenék, hogy a' summát részenként tegyék le, meg kívántatnék, hogy mostani Nevek' alá-írásával egyizersmind kötelezvén magokat tökéletessen, mutatnának olyan módot is, hogy a' fizetésnek ideje elő jöven, semmi ízetlenség, kedvetlenség, erőltetés, vagy törvény ne lenne belőle. Azokra nézve, kiknek fizetések vagyon, leg könnyebb volna most egyszer. jövendőre addig a' summáig assignálni fizetéseket esztendőnként. Ha kiknek

pe-

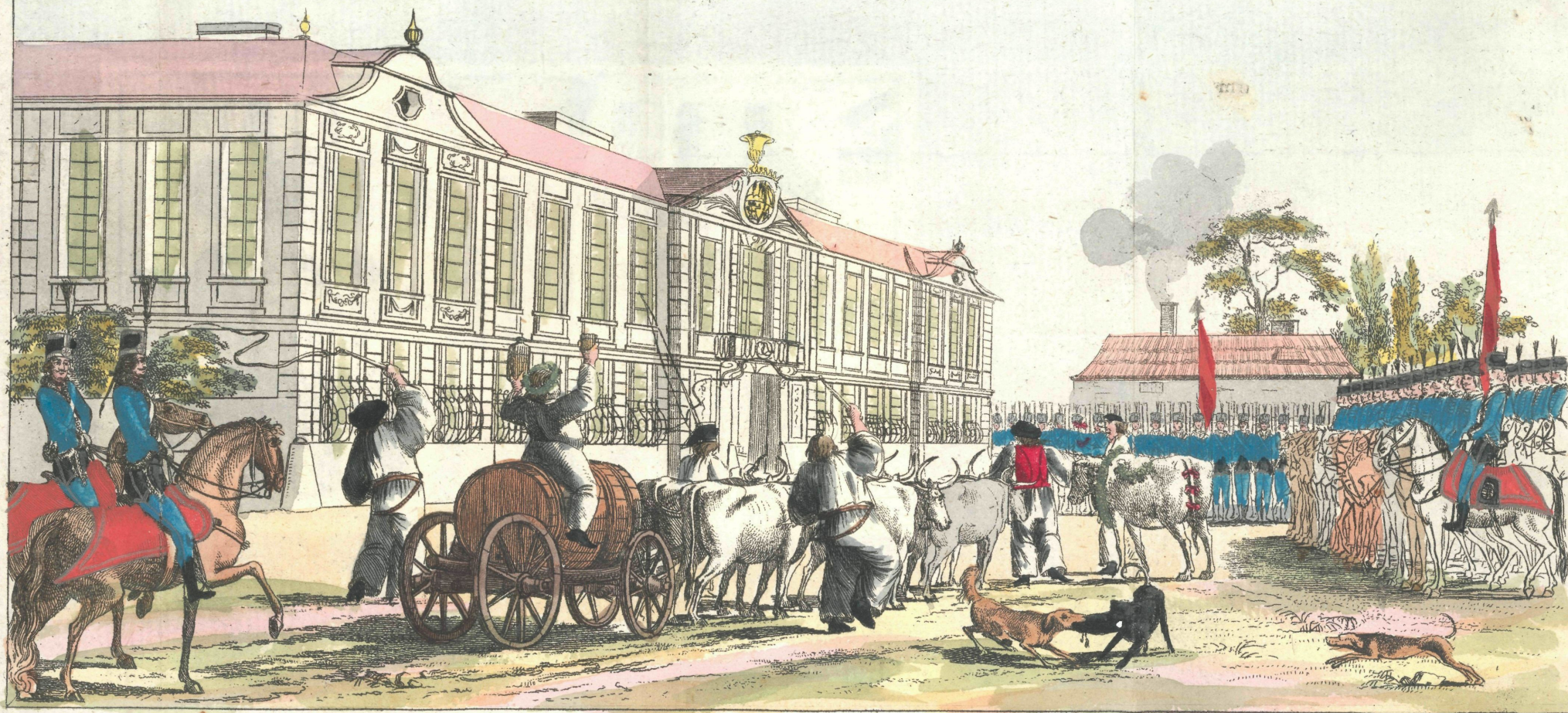
pedig fizetések nintsen, azok más jó illendő mód-
dal, a' mint a' Mélt. Fő Rendek mind illendőbb-
nek, mind bizonyosabbnak fogják itélni, kötnék
le magokat. Jóllehet az én tsekély gondolkodá-
som fzerént, e' tsak szükség felett vagyon em-
lítve is; ha Isten ezután esztendőnként Diétát ad,
mind ezeket könnyen lehetvén a' Társaság színe
előtt igazítani. Ellenben 6.) meg kívántatik, hogy
a' Társaságnak is, és ennek Mélt. Tagjainak is,
mind a' dolog' jó folyásáról, mind kívált a' le-
teendő summáról, illendő bátorsága legyen; és
ezt egy olyan Uraság' kezére bizza, a' kihez
egész hitele vagyon, és a' ki a' Társaság' Secre-
táriusá által minden költségekről szükséges jegy-
zéseket téteffen fel. Erre nézve 7.) szükségesnek
láttanék, hogy a' Ns Társaság' Mélt. Tagjai leg
elsőben magok között egy Elölülöt a' Mélt. Gu-
bernátor Urunk Exc. Személyében, melléje — egy
ember változás alá lévén vettetve — 3 Tanátsost,
a' Mélt. Püspök Úr Excel. és Mélt. Gr. *Eszterházy*
Urat, és Mélt. B. *Kemény Simon* Úr Exc., vagy
Mélt. Belső Titok Tanátsos *Zejk Dániel* Urakat,
mint az Ország előtt igen nagy hitelű érdemes
Ura'nt, Tanátsosoknak; 's végre a' dolgok' vég-
hezvitelére, és folytatására egy Titoknokot, Se-
cretáriust, ezt jutalom mellett; a' többt minden
fizetés nélkül. Úgy, hogy a' Titoknok száma-
dással tartozzék. Melly a' Mélt. Gubernátor Úr
Excel. előtt bizonyos idő szakaszokban, az egész
Társaság előtt pedig minden Ország Gyűlése ide-
jén meg lehetne. 8.) Magára a' Munkára nézve
pedig meg kívántatnék, hogy leg elsőben is a'
Titoknok által készíttetnék azoknak az *Erdélyi*
kérdésben lévő Történet-Iróknak egy Laistroma,
még pedig *catalogue raisonné* értelmes Laistroma,
az az: hogy azoknak Neveken, 's Munkájoknak
Titulusokon kívül elő adatnék az is benne, mely
lyik

lyik mitsoda idő - szakaszt, mellyik esztendőből főgva, meddig írt meg. Továbbá 9.) hogy e' mellett a' Laifrom mellett, nyittatnék egy közön- séges alá-írásnak is úttya, nem tsak *Frdélyben*, és *Magyar Országban*; hanem *Német Országban* is: hogy látná az ember, hogy azoknak ízámok által a' költség mennyire kevesedhetik. És 10.) a' Munkák a' szerént a' rend szerént adattatnának ki. De 11.) Minekelőtte nyomtató sajtó alá adat- nának, az előtt mindenfelől öfzve szereztetvén, vagy ki-irattatván, azok, a' mint a' 4-dik pont alatt le vagyon írva, mind az írásbéli hibáktól tiltatnának meg, mind pedig magára a' dologra nézve szükséges jegyzésekkel dolgoztatnának ki; 's 12.) végre így adatván sajtó alá, jó író papi- rosra, szép betűkkel és tsinoson úgy nyomtattat- nának ki. És illyen forma pontok alá látnám illendőnek, — ezeket a' Mélt. Fő Fő Rende- k tovább is meg határozván — hogy a' Mélt. Ta- gok, Neveket az igérendő, 's nevezetessen most le nem fizetendő summának meg fizetésére magok le-kötelezése alatt alája írják.

Meg haladja már a' hetvent, azon nemes gondolkozású Méltóságoknak száma, kik, Tag- jaivá ajánlották magokat, ezen, köz halzonra tzelező Társaságnak.

Oldh Országból írták Apr. 14-kén hogy *Orosz Gen. Ribás* Apr. 9 dikén és 11-kén *Brasla Vá- rával* által ellenben készült két derék Sántzai- kat a' Törörököknek szép nyereséggel 's ma- ga részéről kevés veszteséggel, el-vette; és már akkor *Brasla* ostromjához szándékoztak fogni az *Oroszok*.

Költ *Bétsben*, Máj. 6-dik napján 1791.

Egy jele azon repeső indulatnak, melyet mutatott Nemes Szabolcs Vármegye, Felséges II^{ik} Leopold Magyar Királyja lett koronáztatásának emlékeztetere tartott öröm-ünnepén, Nagy Kállóban. Karácson havának 5^{ik} napján 1790^{ik} esz.